

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

UN AN ȘCOLAR ALTFEL....

- Repere și reflecții -

*Viitorul nostru depinde de calitatea oamenilor pe care îi formăm.
(Eric.A.Hanushek, 2013)*

Suspendarea cursurilor în sistemul de învățământ din România și trecerea la formula de învățare online au fost determinate de declararea pandemiei de COVID-19 și de măsurile impuse, în acest context, de hotărârile **Comitetului Național pentru Situații Speciale de Urgență** și ale **Guvernului României**, de decretul **Președintelui României** și de o serie de **ordine de ministru** necesare pentru detalierea respectivelor măsuri.

În cele trei luni de suspendare a cursurilor, sistemul de învățământ românesc a trebuit să se adapteze noilor provocări generate de pandemia de COVID-19, să reflecteze asupra lecțiilor învățate și să își reconfigureze modalitatea de abordare a procesului de învățământ, în conformitate cu noii parametri.

Așadar, redeschiderea unităților de învățământ preșcolar, în noua formulă a celor trei scenarii (verde, galbe și roșu), începând cu 14 septembrie 2020, ne pune în fața unei noi experiențe, o experiență diferită de cele cu care am fost obișnuiți până acum, o experiență cu unele limitări cauzate de contextul epidemiologic de la nivel național și internațional și de regulile ce se impun în perioada post pandemie, dar și cu o serie de îngrijorări ale actorilor principali ai procesului de învățământ (copii/elevi, profesori, părinți, autorități) cărora va trebui să le facem față zi de zi.

Știm însă că numai *un șir neîntrerupt de acte de voință dau un rezultat mare (Ch.Baudelaire)* și că aceasta este ținta noastră în acest an școlar în care vrem să dovedim că împreună, copii, profesori, părinți, autorități, putem fi o comunitate de învățare în care accentul se pune pe identificarea contextelor educative și pe construirea unei viziuni puternic orientate spre succesul formativ al tuturor și spre construirea de rețele/alianțe și sinergii între diferiții actori educativi, pentru o creștere/dezvoltare comună.

Ne dorim ca educația din unitățile de învățământ preșcolar să devină un factor crucial în construirea legăturilor sociale, o bază de construcție a sinelui și a comunităților de învățare, ca punți ale unei adevărate dezvoltări comunitare.

Chiar dacă pașii noștri vor fi uneori timizi sau, alteori, nu foarte importanți, de fiecare dată, grija pentru *starea de bine* a copiilor va fi pe primul loc.

Pornind de la prevederile legale specifice, de la recomandările menționate de documentele promovate de Ministerul Educației și Cercetării și de la întrebări exprimate de profesioniștii în domeniu și/sau părinții copiilor preșcolari, propunem un set de repere și reflecții organizate tematic.

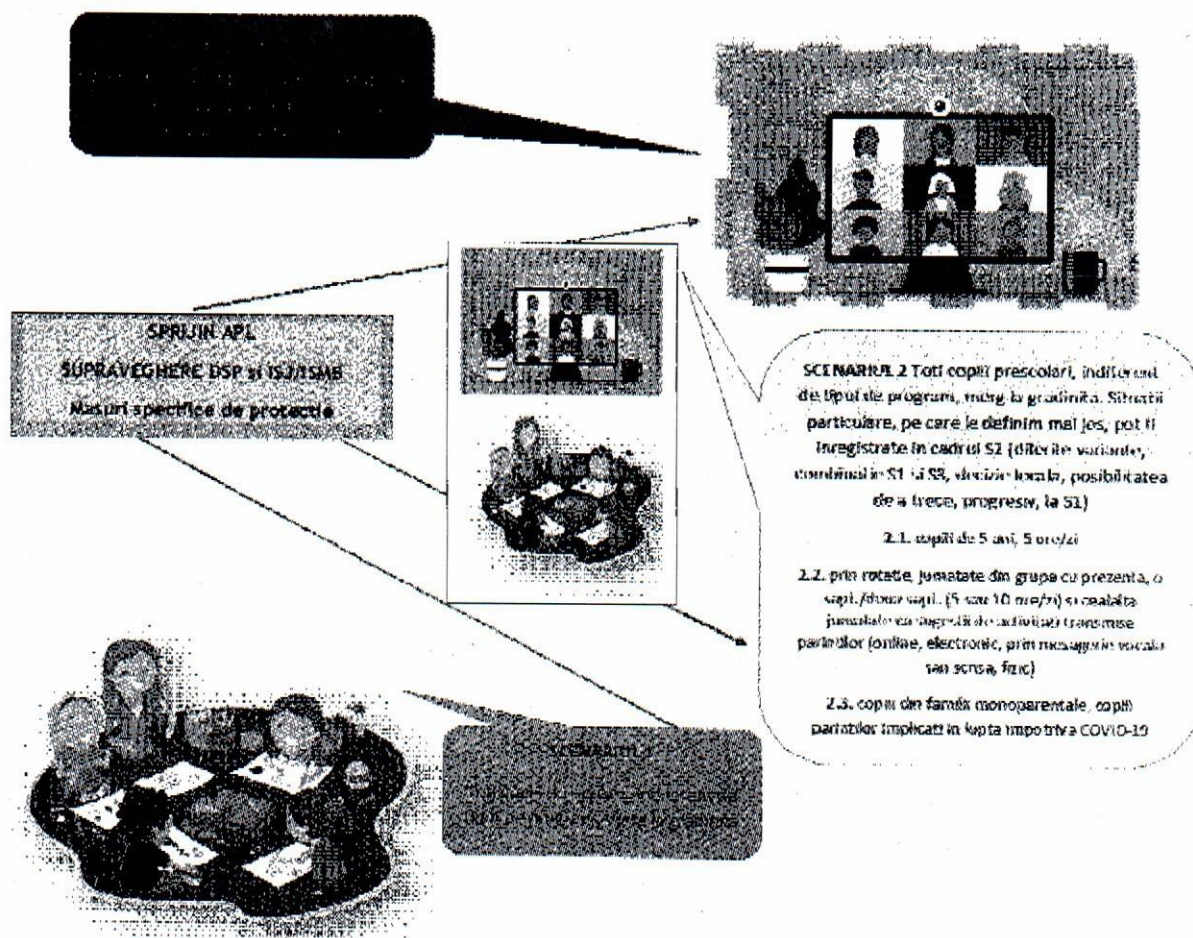

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

I. SCENARIILE ȘI DECIZII CU PRIVIRE LA ACESTEA

Cele trei scenarii sunt definite foarte clar în *Ordinul comun nr.5487/1494/2020 privind măsuri de organizare a activității în cadrul unităților/instituțiilor de învățământ în condiții de siguranță epidemiologică pentru prevenirea îmbolnăvirilor cu SARS-CoV-2*. Totodată, problematica scenariilor, a analizei de situație și a deciziei cu privire la acestea este reluată în ghidul specific pentru unitățile de învățământ preșcolar, unde regăsim următoarea schemă:

Figura nr.1.

Este important însă să reținem și să respectăm următoarele:

- Analiza de situație se realizează cu sprijinul unui grup local de inițiativă (GLI).
- Grupul local de inițiativă va fi coordonat de directorul/directorii unității/unităților de învățământ preșcolar, iar componența acestuia va fi stabilită prin decizie internă.
- Întâlnirile de lucru ale GLI vor continua și după încheierea etapei de analiză de situație, în etapele de pregătire și implementare a măsurilor de

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

protecție, precum și în etapa de monitorizare, asumându-și diferite măsuri, în funcție de provocările identificate.

- Decizia privind scenariul după care urmează a-și începe activitatea unitatea de învățământ preșcolar va avea la bază analiza GLI, consemnată și aprobată de Consiliul de Administrație (CA) și sprijinul confirmat al autorității publice locale (APL). Analiza va fi transmisă la ISJ/ISMB și, ulterior, supusă aprobării Comitetului Județean pentru Situații de Urgență/Comitetului Municipiului București pentru Situații de Urgență (CJSU/CMBSU), care va transmite decizia privind scenariul după care va funcționa fiecare unitate de învățământ, începând cu data de 14 septembrie.
- Este important să înțelegem faptul că:
 - *Ordinul comun nr. 5487/1494/2020* menționează trei scenarii. Primele două, respectiv: Scenariul 1 (verde) și Scenariul 2 (galben) stipulează prezența fizică a tuturor copiilor la grădiniță. Numai în Scenariul 3 (roșu) toți copiii preșcolari, ca și restul elevilor, participă la activități online;
 - *Ghidul specific pentru unitățile de învățământ preșcolar* a luat în calcul existența unor situații speciale (săli de grupă mici, condiții igienico-sanitare precare, cauzate de infrastructuri deficitare, efective numeroase de copii și de o lipsă acută de personal) și a recomandat o rată de 1 adult la 10 copii și chiar prezența în sala de grupă a doi adulți pentru 20 de copii;
 - Al doilea adult din grupă poate fi un angajat al unității de învățământ, din categoria personalului nedidactic, un angajat al sistemului de învățământ din categoria personalului didactic auxiliar, elevi/studenți ai instituțiilor de profil, care efectuează orele de practică pedagogică sau părinți voluntari. Pentru personalul didactic auxiliar sau nedidactic menționat anterior, fișele postului sunt revizuite și aprobate în CA., pentru a li se atribui sarcini specifice ajutorului de educatoare.
- În funcție de eforturile depuse pentru remedierea deficiențelor de infrastructură sau de resurse, se vor face demersuri pentru a asigura trecerea progresivă spre Scenariul 1 sau 2 pentru unitățile care au deschis anul școlar cu Scenariile 2 (situații speciale) sau 3. În acest sens, GLI va analiza periodic situația și, în funcție de dinamica acesteia, CA va propune ISJ/ISMB și, respectiv, CJSU/CMBSU, pentru aprobare, trecerea într-un alt scenariu.

II. REGULI DE IGIENĂ ȘI DE SIGURANȚĂ

În acest an școlar, în toate unitățile de învățământ preșcolar, se va acorda o atenție deosebită însușirii și respectării regulilor de igienă și de siguranță menționate în reglementările în vigoare.

Pe tot parcursul derulării activităților cu copiii se va urmări respectarea regulilor generale ale unei conduite sănătoase, așa numitele "gesturi - barieră" menite să prevină infecția cu noul coronavirus:

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

- distanțarea fizică (distanța minimă, recomandată de Ministerul Sănătății între două persoane, este de cel puțin 1 m);
- evitarea atingerii cu mâna a nasului, a ochilor și a gurii;
- strănutul în pliul cotului/batista de unică folosință;
- evitarea contactului fizic direct cu cei din jur.

Totodată, regulile privind distanțarea fizică, curățenia și igiena, personalul unităților de învățământ, servirea mesei, somnul copiilor, transportul, derularea activităților cu copiii și gestionarea cazurilor de îmbolnăvire sunt menționate clar în *Ordinul comun nr.5487/1494/2020 privind măsuri de organizare a activității în cadrul unităților/instituțiilor de învățământ în condiții de siguranță epidemiologică pentru prevenirea îmbolnăvirilor cu SARS-CoV-2* și în ghidul specific pentru unitățile de învățământ preșcolar și vor trebui studiate cu atenție de întregul colectiv al unității de învățământ, însușite și aplicate cu responsabilitate. În același timp, părinții, tutorii legali sau aparținătorii copiilor vor fi informați cu privire la aceste reguli și vor fi încurajați să le respecte și în afara instituției preșcolare.

În toate spațiile în care se vor desfășura activități cu copiii vor fi afișate mesaje de informare/avizare, adaptate vârstei acestora, cu privire la normele igienico-sanitare și de prevenire a infectării cu SARS-CoV-2. În primele zile vom discuta cu copiii despre noile reguli, le vom putea pune într-o formulă prietenoasă și mai ușor de înțeles și de aplicat pentru ei, antrenându-i în scurte discuții și jocuri la *Întâlnirea de dimineață*. Ulterior îi vom implica și în redarea grafică a acestora și în găsirea celor mai potrivite locuri de așezare a mesajelor construite astfel.

În același timp, este încurajată realizarea unor afișe/postere pentru personalul unității de învățământ, precum și a unor pliante/materiale informative pentru părinți cu privire la principalele măsuri de prevenție pentru infectarea cu SARS-CoV-2, inclusiv de materiale care pot fi postate online pe site-ul unității de învățământ sau transmise către părinți și prin diferite mijloace (e-mail, Messenger, WhatsApp etc.). Totodată, recomandăm conducătorilor unităților de învățământ preșcolar analiza necesității încurajării angajaților în a recurge la un echipament de interior (nu în sensul unei uniforme), pentru sporirea măsurilor de protecție.

În funcție de provocările semnalate de diferiți actori implicați în educația copiilor preșcolari, fie ei cadre didactice, părinți sau reprezentanți ai autorităților locale, accentuăm câteva dintre cele mai importante reguli și clarificările aferente:

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

- **Accesul părinților/apartinătorilor în spațiul interior al grădiniței nu va fi permis; copiii vor fi preluați de la poarta unității de învățământ, de către o persoană desemnată de director și, în același mod, vor fi conduși spre ieșire și către părinți/apartinători.**

Analizând cu atenție această regulă, este necesar să înțelegem și să transmitem faptul că **părinții nu mai intră în unitatea de învățământ**, pentru reducerea riscului de îmbolnăvire, iar conducerea unității de învățământ trebuie să găsească soluția optimă pentru modul de preluare a copiilor de la părinții acestora, ținând cont de existența sau dimensiunea curții unității de învățământ, dacă respectiva curte este împărțită cu o altă instituție, mărimea și geografia spațiului exterior al unității de învățământ (amplasamentul unității de învățământ, distanța față de calea rutieră de acces, mărimea trotuarului, tipul clădirilor din vecinătate etc.), personalul avut la dispoziție în intervalul orar dedicat venirii/plecării copiilor. Așadar, deciziile pot include: accesul părinților în curte, cu păstrarea distanței fizice de 1 m și purtarea măștii de protecție; preluarea copiilor de la ușa/poarta grădiniței de către un membru al personalului (îngrijitoare, educatoare, lenjereasă etc.), desemnat zilnic/săptămânal/lunar, special pentru această activitate sau preluarea acestora de către educatoarea grupei.

- **Nicio altă persoană în afară de copii și de personalul unității nu va fi admisă, cu excepția cazurilor speciale, unde este necesară aprobarea conducerii unității de învățământ; măsuri speciale vor fi luate pentru admiterea personalului de sprijin în cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES).**

Conducerea unității de învățământ va lua măsuri pentru revizuirea *Regulamentului intern* și pentru conceperea unei proceduri specifice și aprobarea acestora în CA, cu referire clară la acest aspect, îndeosebi pentru situația specială a declarării unei epidemii/pandemii. Excepțiile vor fi foarte bine cântărite și clarificate, atât din perspectiva gravității situației epidemiologice, cât și din perspectiva categoriilor de persoane sau a tipurilor de activități care ar putea genera accesul altor persoane.

În categoria excepțiilor pot intra:

- persoanele de sprijin pentru copiii cu CES,
- inspectorii școlari;
- elevii și studenții practicanți (nu mai mult de două persoane în grupă), în baza protocolului dintre cele două unități de învățământ, pentru orele de practică pedagogică; aceștia ar putea fi cel de-al doilea adult din grupă;
- un părinte, în fiecare grupă, care să suplinească al doilea adult la grupă (în cazurile grupelor mici nou formate, în situația grupelor

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

numeroase, dar cu suficient spațiu, conform reglementărilor, alte situații bine justificate).

În ceea ce privește derularea unor activități în parteneriat și, implicit, în cazul proiectelor educaționale, se recomandă revizuirea modalităților de interacțiune a personalului și a copiilor cu partenerii, evitarea, pe cât posibil, a întâlnirilor față în față sau derularea unor astfel de întâlniri numai cu respectarea cu strictețe a prevederilor legale în vigoare (număr redus de persoane, purtarea măștilor în interior și chiar în exterior dacă e vorba de o aglomerare mare de persoane, evitarea interacțiunii copiilor din grupe diferite, ventilarea corespunzătoare a spațiilor etc.). O altă variantă ar fi și aceea a întâlnirilor și a activităților online.

Reconsiderarea ratei adult - copil, în sălile de grupă (maximum 20 de copii cu 2 adulți).

Rata adult-copil recomandată de *Ghidul specific pentru învățământul preșcolar* este o rată ideală, care respectă, pe de o parte, prevederile *Legii educației naționale nr.1/2011*, cu modificările și completările ulterioare, legate de numărul minim de copii la grupă și, pe de altă parte, încearcă să asigure una dintre condițiile de prevenire a îmbolnăvirilor cu SARS-CoV-2, evitarea aglomerării sălilor de grupă de dimensiuni mici, în care nu putem asigura distanța fizică recomandată de Ministerul Sănătății pentru numărul maxim de copii la grupă aprobat prin planul de învățământ. În acest context, dacă spațiul grupei permite acomodarea unui număr mai mare de copii, în condiții optime de distanțare fizică, condițiile de aplicare a scenariului aprobat pot fi revizuite sau chiar scenariul în sine și decizia CA va reflecta acest lucru. Recomandăm unităților de învățământ să nu piardă din vedere unul dintre rolurile pe care grădinița le are la nivelul societății, respectiv rolul social al acesteia, de pregătire a copiilor pentru integrare socială (socializare) și de sprijin acordat părinților care lucrează.

III. ACTIVITĂȚI CU COPIII (planificare, organizare și desfășurare)

III.1. ACTIVITĂȚI FAȚĂ ÎN FAȚĂ

- Grupa de copii va fi împărțită în subgrupe de câte 5/10 copii, asigurându-se distanțarea fizică necesară de 1 m între aceștia și un flux de mișcare controlat al subgrupelor; se recomandă, pe cât posibil, păstrarea aceluiași scaun pe durata unei zile (sau dezinfectarea scaunelor în intervalul unui

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

flux de mișcare a subgrupelor, care poate include în traseu și igienizarea mâinilor). Se recomandă evitarea interacțiunilor copiilor aparținând unor grupe diferite.

Așadar, subgrupele unei grupe de copii interacționează. Limitarea se referă la interacțiunea cu celelalte grupe de copii din unitatea de învățământ.

Scaunele pot fi personalizate cu fotografia copilului/un ecuson cu o imagine agreată de copil sau, în cazul celor din grupele mari, cu un ecuson cu numele sau cu inițialele numelui și prenumelui copilului etc.

În cazul pernuțelor utilizate la *Centrul Bibliotecă* sau la *Întâlnirea de dimineață*, care sunt, de regulă, acoperite cu material textil și care nu pot fi igienizate corespunzător decât, eventual, cu un mop/aspirator cu aburi, se poate recurge la utilizarea unor pernuțe îmbrăcate în materiale pe bază de poliester, care pot fi ușor igienizate, respectând astfel prevederile în vigoare.

- ❖ **Socializarea este foarte importantă la vârstele mici, ca și activitățile la centrele de interes.** Cu atât mai mult, acum, în contextul situației pandemice, care impune reguli de distanțare fizică, rolul adultului de referință din viața copilului (educatoare, personal de sprijin, părinte) este acela de a minimiza efectele negative ale acestor reguli. Astfel, se va evita așezarea preșcolarilor tip clasă și, respectiv, așezarea lor câte unul la o masă, fără a le oferi posibilitatea de a-și intersecta cel puțin privirea cu colegii.

Exemple de așezare a mobilierului sunt prezentate în ghidul specific, însă pot fi concepute și altele, ținând cont de regulile impuse, de nevoia firească a copilului de mișcare și de activitățile planificate. În acest sens, o **oglină a grupei**, ca document justificativ al preocupării personalului didactic în raport cu regulile impuse în această perioadă, poate fi elaborat și arhivat în mapa cu documente personale, cu mențiunea că, în practică, această oglindă a grupei poate suferi modificări și nu corespunde întotdeauna realității întâlnite la un moment dat în teren.

Pentru a facilita interacțiunile și comunicarea între copii, în contextul nou al distanțării fizice impuse de reglementările legale în vigoare, dar și pentru a minimaliza posibilitățile de infectare a copiilor, aceștia vor lucra la centrele de interes în grupe mici de 2-3 copii, se vor igieniza pe mâini înainte și după utilizarea materialelor în comun (dacă este avut în vedere acest lucru și nu este posibil să lucreze fiecare cu materialele proprii). Totodată, educatoarea se va asigura de faptul că există un pachet cu șervețele umede la centru, că materialele de la centru sunt igienizate și că după utilizare, de către grupul respectiv, nu vor fi preluate de un alt grup de copii fără a fi dezinfectate.

În același timp, se recomandă o **revizuire a organizării și dotării centrelor de interes**. Astfel, la aceste centre se va face o selecție a materialelor utile și care pot fi ușor igienizate:

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

- la **Centrul Știință** pot rămâne: lupe, microscop, poate o imagine/două cu elemente ale naturii sau cu experimente, prezentate într-un format plastifiat, un set de borcănașe/sticlute cu boabe de porumb, pietricele, nisip etc.;

- la **Centrul Artă** pot rămâne: un suport cu pensule de rezervă, câteva borcane cu lipici și cu tempera pentru a putea suplimenta rezervele individuale ale copiilor și o imagine/două cu o operă de artă sau cu prezentarea unor tehnici de lucru, în format plastifiat;

- la **Centrul Construcții** pot rămâne: câteva siluete din plastic, mijloace de locomoție, semne de circulație din plastic sau din materiale care pot fi ușor igienizate; totodată, aici pot fi depozitate cutiile/pungile individuale cu piese de construcții sau cutiile mari cu jocuri de construcție, de unde educatoarea va selecta și împărți pentru fiecare copil necesarul de piese pentru a lucra la un moment dat;

- la **Centrul Joc de rol/Căsuța păpușii** pot rămâne: câteva obiecte uzuale de gospodărie sau ale diferitelor truse (*De-a doctorul, De-a tâmplarul* etc.), păpuși, cărucioare etc., însă vor fi eliminate piesele de îmbrăcăminte din materiale textile.

- **Centrul Nisip și apă și Centrul Bibliotecă** se recomandă a rămâne închise pentru copii, temporar, pe durata pandemiei. Educatoarea va explica, pe înțelesul copiilor, modalitatea de acces la informație și la lumea fascinantă a poveștilor de către copii, în urma solicitării făcute către adultul prezent în grupă. Așadar, educatoarea va fi singura care va avea voie să manevreze cărțile pentru a citi copiilor, pentru a le prezenta acestora diferite imagini etc. De aceea, cărțile existente în *bibliotecă* vor avea bulina roșie, ca semn distinct că vor fi folosite doar de către cadrul didactic. Evident, pentru cazurile în care avem posibilitatea de a plasa în trusele individuale ale copiilor cărți cu coperte și file cartonate lucioase, care pot fi ușor igienizate și refolosite, acestea vor fi utilizate și de copii în cadrul activităților gândite pentru ziua respectivă. Totodată, dacă educatoarea stabilește o strategie prin care alocă fiecărui copil un set de 3-4 cărți (din biblioteca grupei sau aduse de părinți) pentru o perioadă mai lungă (o lună/două sau un semestru), copiii vor putea să le studieze și să le răsfoiască în voie, ori de câte ori au răgazul pentru o astfel de activitate, vor putea chiar să le arate colegilor imagini și să discute cu ei despre acestea, vor spune celorlați povești etc. După perioada stabilită de utilizare, aceste cărți vor putea intra într-un proces de igienizare (inclusiv cu ajutorul unui filtru UV). La *Centrul Bibliotecă* se vor utiliza doar acele materiale care pot fi dezinfectate, cărțile și instrumentele din trusele individuale ale copiilor, imagini și piese plastificate etc.; tot acolo se pot face exercițiile individuale de corectare a vorbirii, se pot audia/viziona, în liniște, povești etc.

Caietele de lucru ale copiilor, fișele de lucru care pot fi utilizate de către copii vor fi plasate în trusele individuale ale acestora. Educatoarea se va dezinfecta de fiecare dată pe mâini, înainte și după ce va atinge obiectele din trusele individuale ale copiilor.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

- Se recomandă elaborarea unei planificări clare a activităților și o corelare tematică a acestora, ținând cont de:
- tipurile de jocuri și activități care pot fi derulate la centrele de interes, individual sau în grupuri mici de copii;
 - tipurile de activități care pot fi derulate individual (activități de studiu sau de exersare a unor deprinderi motrice la masa luminoasă, activități practice și/sau activități artistico-plastice, exerciții cu material individual cu tematică din domeniul științelor sau al limbajului etc.);
 - tipurile de activități care cer derularea unor activități cu un grup mai mare, de maximum 10 copii/adult (întâlnirea de dimineață, povestirile, convorbirile sau lecturile după imagini, observările, memorizările, jocurile didactice, jocurile logico-matematice, jocurile muzicale, audițiile, vizionarea unor filme cu povești sau a unor documentare științifice, jocurile liniștitoare, jocurile de mișcare etc.).

Planificarea activităților va fi realizată ca și până acum, în baza rezultatelor evaluărilor inițiale (cu o durată care poate varia, în funcție de nivelul grupei, între 2 și 4 săptămâni) și înregistrată în formatul recomandat în *Curriculumul pentru educația timpurie - 2019*, cunoscut deja (vezi mențiunile legate de evaluare și de documentele de evidență a activității educatoarelor/profesorilor pentru învățământ preșcolar din *Scrisoarea metodică* a anului școlar 2019-2020).

Temele anuale de studiu, proiectele tematice și programul zilnic de activitate rămân în continuare cele care organizează planificarea activităților cu copiii. Evident, **abordarea integrată** a activităților cu copiii rămâne în atenția educatoarelor, aceasta generând activități atractive, o învățare cu sens, flexibilă și adaptată nevoilor acestora.

Un aspect esențial, asupra căruia va trebui să ne concentrăm atenția este realizarea programului zilnic de activitate și aprobarea lui în CA. Evident, acesta va fi adaptat noilor cerințe (accent pe rutine, îndeosebi cele care vizează noile comportamente de prevenire a îmbolnăvirilor cu SARS-CoV-2; venirea și plecarea de la grădiniță decalat, în funcție de vârstă; tranziții din care vom încerca să eliminăm cântatul în cor cu întreaga grupă de copii etc.). În plus, este esențial să înțelegem faptul că în învățământul preșcolar **nu există nici schemă orară și nici orar**, acestea fiind specifice celorlalte niveluri de învățământ, unde există discipline sau planuri-cadru cu un număr minim și maxim de ore, la anumite discipline, într-o săptămână. Conform *Curriculumului pentru educația timpurie - 2019*, în învățământul preșcolar operăm cu conceptul de **Program zilnic de activitate**.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Din planificarea activităților săptămânale vor fi eliminate activitățile care implică formarea unor grupuri care duc la reducerea distanței între copii (inclusiv jocurile cu mingea sau sporturile de contact).

Jocurile de mișcare pot fi organizate atât în interior, cât și în aer liber, însă modalitățile de interacțiune dintre copii vor fi reconsiderate în funcție de regulile de distanțare fizică impuse de legislația în vigoare.

Cântatul în cor va fi evitat, pe cât posibil, în interior, cu întreaga grupă de copii, însă acesta este permis în aer liber. Mici fragmente muzicale pot fi interpretate cu un grup restrâns de copii (cel mult 10 copii), în condițiile în care aceștia păstrează distanța de cel puțin 1 m între ei și nu sunt poziționați față în față în mod direct. Explicațiile educatoarei sunt foarte importante pentru a-i determina să înțeleagă această regulă (ca și în cazul celorlate reguli specifice situației epidemiologice actuale) și, de aceea, mici experimente și/sau scurte secvențe din filme documentare, care ilustrează necesitatea respectivei reguli, sunt recomandate a le însoți.

Lectura rămâne, în continuare, așa cum prevede *Curriculumul pentru educația timpurie - 2019*, una dintre cele mai intense și mai răspândite activități, cu un rol educațional important, în contextul în care, cu cât apropierea copilului de carte se face mai devreme, cu atât mai importante și mai durabile sunt efectele în domeniul limbajului, al comunicării, al comportamentului și al socializării. Și acest lucru se face și în contextul în care *Centrul Bibliotecă* rămâne, practic, închis pentru copii, excepție făcând situațiile prezentate anterior.

Jocurile și activitățile în aer liber, susținute și de prevederile *Curriculumului pentru educația timpurie - 2019*, precum și organizarea și derularea în aer liber a activităților pe care, de regulă, educatoarea le desfășura în interior sunt îndeosebi recomandate în această perioadă.

- ✦ **Pentru activitățile individuale se recomandă utilizarea unor truse individuale de lucru sub forma unor săculeți sau a unor cutii cu materiale și instrumente care pot fi utilizate individual (creioane, pensule, coli de hârtie, foarfecă, lipici, acuarele, plastilină, caiete de lucru etc.). Pentru realizarea acestor truse individuale de lucru pot fi implicați părinții. De asemenea, în funcție de activitățile individuale propuse copiilor, aceste truse pot fi îmbogățite cu tot felul de materiale de către educatoare, multe dintre acestea fiind materiale din natură sau materiale refolosibile, care sprijină creativitatea copiilor și învățarea cu sens.**

Acolo unde există posibilitatea, se vor folosi dulăpioare cu semne individuale, unde copiii vor avea acces la materialele proprii. De asemenea, dacă nu este posibilă plasarea materialelor individuale în săculeți sau în cutii individuale, se poate recurge la utilizarea unor tăvițe.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

În activitățile cu copiii, se va pune un accent deosebit pe formarea deprinderilor de igienă personală și de prevenire a îmbolnăvirilor. Așadar, pe lângă cele precizate în regulile din *Ordinul comun nr.5487/1494/2020* (spălarea mâinilor, strănutul în pliul cotului, folosirea șervețelului de unică folosință etc.), copiii pot fi încurajați să își dezinfecteze materialele din trusa individuală (creioanele, pensulele, jucăriile etc.), ca un comportament firesc în perioadă de pandemie. Astfel, fiecare copil poate avea în cutia cu materiale personale un pachet de șervețele dezinfectante, cu care, după fiecare folosire, își va dezinfecta propriile obiecte din trusă și pe care îl va arunca la coș.

Tot pentru a forma comportamente potrivite pentru perioada de pandemie, un raft gol poate fi alocat pentru jucăriile/materialele/recipientele cu materiale care au fost folosite individual și urmează a fi dezinfectate la sfârșitul zilei. Astfel, copiii care se vor juca la un centru vor fi încurajați să ducă jucăriile/materialele respective cu care s-au jucat la raftul pentru dezinfectare.

Nu este permis schimbul de jucării și echipamente între casă/ familie și unitate de învățământ. Transferul de obiecte sau echipamente între casă și unitatea de învățământ trebuie limitat la ceea ce este strict necesar: haine și încălțăminte de schimb, eventual, dispozitive medicale. Așadar, lucrările realizate de copii vor fi expuse în sala de grupă, după regulile cunoscute deja, în schimb, acestea nu vor putea fi transmise acasă.

Conducerea unității de învățământ va analiza posibilitatea afișării, prin rotație, la avizierul grădiniței a unor lucrări realizate de copiii dintr-o grupă, fără ca acestea să poată fi luate acasă de către părinți sau chiar atinse și manipulate de către aceștia. Totodată, conducerea se va asigura că există cel puțin un canal de comunicare (telefon, e-mail, Messenger, WhatsApp etc.) al educatoarei/educatoarelor unei grupe cu părinții copiilor prin care pot fi transmise poze cu lucrările realizate de fiecare copil, individual. Se exclud scrisorile de informare în format letric și carnetele pentru comunicarea cu părinții. Așadar, mijloacele electronice de comunicare din perioada stării de urgență/alertă pot fi utilizate și în continuare pentru a transmite produse realizate de copii sau mesaje privind evoluția acestora.

Totodată, toate produsele realizate de copii vor fi colectate în portofoliile individuale ale acestora și vor fi predate părinților la sfârșitul anului școlar. Periodic, o parte dintre acestea pot fi expuse în zonele special create în scop motivațional.

III.2. ACTIVITĂȚI FACILITATE DE UTILIZAREA TEHNOLOGIEI

Particularitățile **Scenariului 2.2.(cazuri particulare)** și ale **Scenariului 3** solicită, pe de o parte, cadrelor didactice și părinților anumite abilități digitale și, pe de altă parte, copiilor preșcolari o altfel de interacțiune cu cadrul didactic și/sau

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

colegii, cu limitări în ceea ce privește durata expunerii la respectivele mijloace de comunicare virtuală (computer, telefon mobil, tabletă) sau cu limitări în ceea ce privește utilizarea materialelor specifice învățării de tip experiențial specifică vârstelor mici (în fapt, lrușe sau materiale dificil de achiziționat de mulți dintre părinții copiilor din comunități dezavantajate/vulnerabile). De asemenea, prezența părintelui/a unui adult este absolut necesară și generează, la rândul ei, eforturi de coordonare și cooperare cu cadrul didactic.

Așadar, în contextul în care decizia CA și a autorităților în drept se va îndrepta către **Scenariul 2.2 (cazuri particulare)** sau către **Scenariul 3**, este de dorit ca interacțiunea cu părinții și copiii să nu genereze presiuni nejustificate sau o supraaglomerare nefirească și cu efecte nocive asupra copiilor. În egală măsură, din partea personalului didactic din învățământul preșcolar se așteaptă comportamente de solidaritate, responsabile și, evident, care dovedesc reziliență.

În acest sens, se recomandă directorilor de unităților de învățământ care școlarizează pe nivel preșcolar încurajarea următoarelor tipuri de demersuri:

- ✦ organizarea unor sesiuni online de discuție, în grupuri mici, cu privire la acele aspecte din curriculum care pot fi abordate în activități ce necesită prezența cadrului didactic și acele aspecte care pot fi lăsate la nivelul unor interacțiuni părinte-copil, în contexte diferite de cel instituțional, în vederea unei planificări eficiente a activităților cu copiii; se recomandă chiar explorarea/aprofundarea în echipă a unor concepte de tipul *Flipped classrooms model* sau *Planul Dalton* și a modalităților de transpunere a acestora în practică, la nivelul grupei (integral sau partial);
- ✦ proiectarea în echipă (pe grupe de vârstă) a activităților care se pot derula cu copiii, utilizând mijloacele de comunicare virtuală (electronic, utilizând aplicația WhatsApp sau Messenger sau prin întâlniri video etc.) cu implicarea părinților;
- ✦ stabilirea modalității de transmitere a sugestiilor de activități către copii, în mod fizic, pentru cazul în care nu există posibilitatea interacțiunii cu copiii în felul ilustrat anterior;
- ✦ planificarea și desfășurarea întâlnirilor săptămânale de consiliere cu părinții care sprijină derularea unor activități cu copiii la domiciliu (folosind un canal de comunicare agreat cu majoritatea părinților sau comunicând individual cu cei care nu dispun de dispozitive pentru a participa la întâlnirea de grup);
- ✦ postarea pe pe site-ul unității de învățământ sau pe site-uri profesionale a unor propuneri de activități și experiențe, din diferite domenii ale cunoașterii, specifice învățământului preșcolar, precum și organizarea de schimburi de experiență, cu prezentarea bunelor practici între colege din aceeași unitate de învățământ sau din unități de învățământ diferite (un exemplu ar fi acela al înregistrărilor de povești, pe care unele colege le pot realiza și transmite

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

- directorului/inspectorului și, cu sprijinul acestora, respectivele înregistrări să fie distribuite către celelalte cadre didactice);
- implicarea profesorilor de muzică, limbi moderne, educație fizică sau arte în conceperea unor materiale suport pentru părinți sau pentru cadrele didactice, pentru desfășurarea unor activități muzicale, de educație fizică, artistico-plastice etc. cu copiii preșcolari, la domiciliu, pentru perioadele când aceștia nu pot fi prezenți în unitatea de învățământ (se recomandă a fi implicați inițial profesorii, părinți ai copiilor din grădiniță și, ulterior, colaboratorii și partenerii instituției);
 - discutarea și selectarea celor mai potrivite mijloace de comunicare, a unor sarcini/activități dedicate părinților și copiilor; a materialelor postate de educatoare, a resurselor utilizate, în comisia pentru curriculum;
 - desemnarea unei persoane care să selecteze și să alcătuiască o bază cu resurse digitale adecvate pentru preșcolari, părinți și cadre didactice;
 - identificarea, analizarea și adoptarea și altor resurse de învățare, altele decât cele tradiționale (exemple: site-ul <https://www.educred.ro/>, site-uri cu experimente științifice, cu filme documentare sau educaționale, cu vizite virtuale ale unor expoziții/muzee/parcuri etc.);
 - conceperea unor instrumente pentru evaluarea practicilor didactice în mediul online.

În ceea ce privește **modalitatea de derulare a activităților cu copiii în cadrul Scenariului special 2.2.**, planificarea activităților nu diferă de cea cunoscută deja pentru activitățile față în față.

Pentru copiii care se află acasă în intervalul de timp în care ceilalți copii ai grupeii sunt la grădiniță, educatoarea va selecta câteva sarcini sau tipuri de activități (în funcție de canalul de comunicare agreat cu părinții și de mijloacele tehnice de care dispune, atât ea, cât și părinții), care pot fi transmise părinților pentru a-i sprijini pe copii să rămână conectați, într-o oarecare măsură, cu colegii lor. În intervalul următor, când subgrupele se schimbă, educatoarea va proceda în mod similar, însă va avea în vedere un set de activități care necesită a fi reluate, în contexte diferite, cu copiii noului grup și un set de activități noi, care să arunce ancore în învățare mai departe, urmărind tema alocată perioadei respective (proiect tematic). În acest caz, săptămânile tematice independente dispar și se recomandă recurgerea la o planificare în care ar trebui să fie prezente proiecte tematice de 2 sau 4 săptămâni (cu posibilitatea de a derula proiectul de 2 săptămâni integral cu o parte dintre copii, față în față și cu cealaltă parte parțial sau de a derula proiectul de 4 săptămâni cu o parte dintre copii față în față, în primele două săptămâni și cu ceilalți parțial, de acasă, urmând a schimba grupele și modalitatea de lucru în următoarele două săptămâni).

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Pentru perioadele în care educatoarea comunică de la distanță cu copiii care stau acasă, trebuie avut în vedere ca sugestiile, temele și ideile transmise să nu genereze complexe și/sau presiune nejustificată asupra copiilor și părinților. În acest caz, se recomandă a utiliza comunicarea, respectiv la învățarea asincronă, prin care părinții copiilor nu vor fi conectați simultan, ci atunci când timpul și serviciul le permite. De asemenea, precizăm faptul că preșcolarii NU vor fi expuși în mediul online, ci numai în grupuri închise de comunicare cu părinții, NU vor fi solicitați să efectueze „lecții” în fața calculatoarelor / tabletelor / telefoanelor, NU vor fi verificați / ascultați în fața camerelor de către cadrul didactic și NU vor fi suprasolicitați în a rezolva sarcini pe fișe și a colora, mecanic, în contur. Exagerările de orice fel și atitudinile ostentative ale celor implicați, dacă există, sunt factori frenatori în comunicarea educațională și împiedică derularea unui proces didactic firesc, stimulat și atractiv.

De asemenea, cadrele didactice trebuie să aibă în vedere și grupurile vulnerabile, copiii izolați sau cu o situație precară, identificând, împreună cu directorii unităților de învățământ sau cu membrii comunității, soluții personalizate pentru aceste situații. O astfel de abordare, pe două planuri, unul față în față, iar altul mijlocit de tehnologie, poate genera, în modul cel mai firesc, accesul la aceeași informație furnizată copiilor, la tratare diferențiată și individualizată.

IV. PERSONALUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT

- ✦ Personalul didactic, didactic auxiliar și nedidactic trebuie să poarte mască de protecție pe durata interacțiunilor directe cu copiii, la distanțe mai mici de 1 m și să își igienizeze regulat mâinile cu apă și săpun și/sau cu dezinfectant virucid. Nu sunt recomandate comportamentele exagerate și nejustificate (ex.: nu luăm un copil în brațe, dacă acesta are nevoie; nu atingem copilul/obiecte ale copilului atunci când situația o impune etc.).
- ✦ Conducerea unității de învățământ se va asigura că există o listă de persoane de rezervă pentru înlocuirea personalului în situațiile speciale de îmbolnăvire sau suspiciune de îmbolnăvire cu SARS-Cov-2 (pensionari, suplinitori, studenți ai facultăților de pedagogie etc.), precum și pentru situațiile în care grupele sunt foarte aglomerate.
- ✦ Persoanelor (personal didactic/nedidactic, studenți ai facultăților de pedagogie sau elevi ai liceelor pedagogice, voluntari etc.) cărora le sunt atribuite sarcini de suport pentru cadrul didactic vor respecta toate regulile în vigoare și vor coopera în mod eficient cu educatoarea grupei care răspunde de coordonarea întregii activități cu copiii.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

V. TEMELE RECOMANDATE PENTRU ACTIVITĂȚILE METODICE / DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ

În cele trei luni de suspendare a cursurilor, sistemul de învățământ a reușit să se adapteze noilor provocări generate de pandemia de COVID-19.

Un studiu de etapă care a debutat după ce s-a trecut la maniera de învățare online, elaborat de IȘE, în colaborare cu universitățile din București, Cluj, Iași și Timișoara, la sfârșitul lunii aprilie 2020, a scos în evidență următoarele:

- valorificarea cu rezultate bune a abilităților și competențelor pe care le aveau profesorii și elevii în utilizarea mijloacelor de comunicare electronică;
- existența unei varietăți de dispozitive pentru învățarea în mediul virtual și a unei pluralități de soluții identificate în accesarea acestora și în producerea învățării;
- permanentizarea unor tipuri de interacțiuni mijlocite de mediul virtual, indiferent de modul de învățare - online sau față în față - pentru efectele benefice ale acestora, precum: o ședință/întâlnire profesională, comunicarea unor anunțuri către părinți sau colegi, unele proiecte ale copiilor/elevilor, unele activități din programul școlilor de vară, activități de promovare a unor proiecte, diseminări de bune practici etc.

În acest context, propunerea pentru acest an școlar, în ceea ce privește dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, vizează, în paralel cu activitățile metodice consacrate, analizarea posibilității de derulare preponderent în format online a unor activități din categoria celor care sprijină dezvoltarea profesională (activități metodice, cercuri pedagogice etc.).

Temele abordate în anii anteriori pentru activitățile metodice vor rămâne în atenția cadrelor didactice și în acest an școlar și vor constitui puncte de discuție și de reflecție în cadrul întâlnirilor metodice săptămânale sau în cadrul cercurilor pedagogice, în funcție de nevoile identificate la nivelul fiecărui județ și, respectiv, al fiecărei unități de învățământ.

Teme abordate și în anii anteriori, recomandate în acest an școlar:

- *Educația outdoor - istoric și forme de manifestare;*
- *Visible learning - pași spre o învățare autentică;*
- *Educația incluzivă de la cunoașterea conceptului și a principiilor de bază până la împărtășirea bunelor practici*
- *Educația pentru schimbare și valențele ei în societatea cunoașterii;*
- *Dezvoltarea socio-emoțională a copiilor preșcolari;*
- *Învățarea colaborativă;*
- *Metodele interactive de grup;*
- *Activitățile integrate;*
- *Metoda proiectelor în învățământul preșcolar;*

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

- *Integrarea serviciilor de educație și îngrijire în unitățile de educație timpurie antepreșcolară;*
- *Diversitatea culturală în activitățile cu preșcolarii;*
- *Contexte și instrumente pentru dezvoltarea gândirii laterale la copilul preșcolar;*
- *Învățarea ca act situat între câștig și risipire...*

Teme noi, recomandate în acest an școlar:

- *Influența neuroștiințelor asupra educației timpurii.*
- *Modalități de comunicare și învățare online în învățământul preșcolar, fără a crea dependențe.*
- *Efectele ecranului (telefon, tabletă, computer) asupra minții preșcolarului.*
- *Metoda „Flipped classrooms”, practici și experiențe de învățare în grădiniță.*
- *Educația pentru sănătate- educația pentru o viață sănătoasă.*